เรียนฟรี....ระวังดาบสองคม

นำเสนอเมื่อ : 19 พ.ย. 2550

หลังจากการปฏิรูปการเมืองไทยเมื่อปลายปี 2549 ที่ผ่านมา
ระยะเวลาผ่านมาปีกว่าๆ ของรัฐบาลชั่วคราว ที่เราเรียกกันว่า "รัฐบาลขิงแก"
และวิถีของการเมืองก็ได้ดำเนินการมาจนถึงช่วงใกล้สุกเต็มทีแล้ว
และช่วงนี้ก็เป็นช่วงการหาเสียงเลือกตั้งของหลายๆ พรรคการเมือง
และมีอยู่ไม่กี่พรรคที่ชูเรื่องการศึกษานำหน้ามาก่อน
ซึ่งถือว่าให้ความสำคัญกับระบบการจัดการศึกษาอันเป็นรากฐานให้กับการพัฒนาคน
และพัฒนาประเทศชาติอย่างแท้จริง

นโยบายที่ชูกันขึ้นมาคือ การเปิดโอกาสให้เรียนฟรี ซึ่งเท่าที่ผมนั่งฟังอยู่
ก็ยังคิดไม่ออกว่าผลลัพธ์ที่ได้จะออกมาเป็นอย่างไร เท่าที่มีการปฏิรูปการศึกษามา
มีการเปลี่ยนการศึกษาภาคบังคับให้เพิ่มขึ้น หรือแม้แต่การยุติการลงโทษเด็กด้วยวิธีการรุนแรง
ที่ประเทศเราได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงมาเรื่อยๆ ตามนานาประเทศเขาทำกัน ซึ่งโดยหลักการแล้ว "ย่อมดี" อยู่แล้ว
แต่ในทางปฏิบัติแล้วมันสุดแสนจะยากลำบากต่อผู้ปฏิบัติในระดับล่างเหลือเกิน อย่างเรื่องการยกเลิกไม่เรียวเป็นต้น
สังเกตได้จากนักเรียนหลายคนมีความกระด้างกระเดื่องมากขึ้น ทำผิด ออกนอกลู่นอกทางกันมากขึ้น
ซึ่งอาจจะเป็นการแปรผันตรงกับโลกที่มันมีวิวัฒนาการเจริญขึ้นหรือไม่ก็ไม่ทราบ แต่อย่าลืมว่า "ไม่เรียว"
คืออาวุธเดียวของครู ที่จะใช้กำราบเด็กให้อยู่ในโอวาทได้ (หากไม่นับรวมกับผลการเรียน หรือคะแนน
ที่ขณะนี้เด็กไม่สนใจกันแล้ว) อันนี้คือสถานการณ์จริงที่กำลังเกิดขึ้นกับโรงเรียนในต่างจังหวัด โรงเรียนในชนบท

การชูนโยบายให้เรียนฟรี ก็เช่นเดียวกัน
ทำให้โรงเรียนที่เคยมีรายได้จากการเก็บค่าลงทะเบียนจากนักเรียนขาดรายได้ที่จะนำมาพัฒนาการศึกษา
ยกระดับโรงเรียน จนต้องหันมาเรียกเก็บเงินในรูปแบบอื่นหรือการเรี่ยไรแทน นั่นแหละครับปัญหา
เพราะไอ้คำว่ารูปแบบอื่นเนี่ย มันไม่มีคำจำกัดความ อาจจะเก็บแค่ครั้งเดียวแรกเข้า หรือเรียกเก็บอยู่เรื่อยๆ
ไม่มีใครทราบได้ มันเป็นดาบสองคมอย่างที่ผมว่า แทนที่จะเป็นการเรียนฟรี
แต่อาจจะต้องจ่ายค่าอะไรต่อมิอะไรอีกมากมายหลายเท่าตัวนักก็เป็นได้

ผมจะยกตัวอย่างการจัดการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้านเราเช่น
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการเก็บค่าบำรุงการศึกษากันในระดับพื้นฐาน
คิดเป็นรายหัวแล้วถือว่าแพงพอสมควรกับสภาพเศรษฐกิจ แต่เขามีการสนับสนุน ผู้ที่เรียนดี มีแวว มีความสามารถ

ส่งไปเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยใช้ทุนของรัฐบาล ยิ่งเรียนสูงเท่าไหร่ยิ่งดี สวนทางกับบ้านเรา
ที่ให้เรียนฟรีในขั้นพื้นฐาน แต่ถ้าจะเรียนต่อในระดับสูงขึ้น
มีทุนสนับสนุนน้อยมากเมื่อเทียบกับอัตราของคนที่เรียนต่อ แต่เราก็ยังบอกไม่ได้ว่า
ระบบการจัดการศึกษาของบ้านเรา ดีกว่าประเทศใดๆ ในภูมิภาคนี้หรือไม่ เพราะมันจะต้องวัดจากอะไรหลายๆ อย่าง
และปัจจัยเรื่องอนาคตของชาติของเราก็ยังไม่ชัดเจนนั่นเอง